Asiantuntijakutsu (KutJ) ti 4.10.2016; HE 134/2016 vp (eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017) Veteraanipalveluiden rahoitus

Kunta- ja terveysjaosto (KutJ)

Valtiokonttori on ollut mukana valmistelemassa STM:n kanssa vuoden 2017 talousarvioehdotusta luvun 33.50 Veteraanien tukeminen osalta.

Sota- ja sotilasinvalidien sekä rintamaveteraaneja koskevat laajuustiedot ovat olleet valmistelun pohjana. Momenttikohtaisesti haluamme lausua seuraavaa:

51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Valtiokonttori esittää, että momentin määräraha olisi määrärahaesityksen 104 500 000 euroa mukainen.

Valtiokonttorin laskelmien mukaan määräraha on riittävä. Määrärahassa on huomioitu hallituksen eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen sotilasvammalain muutoksesta, jonka mukaan kunnallisten avopalveluiden kustannusten korvaaminen laajennetaan 10 %:n työkyvyttömyysasteen omaaville Suomessa asuville sotainvalideille. Lisäksi määrärahassa on huomioitu hallituksen eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen sotilasvammalain 6 e §:n muuttaminen, jonka mukaan laajennetaan kotiin vietävät palvelut ja yhden päivittäisen aterian kohtuullisten kustannusten korvaaminen Ruotsissa asuville 10 %:n työkyvyttömyysasteen omaaville sotainvalideille.

Valtiokonttori pitää hyvänä ja oikeudenmukaisena, että kunnallisten avopalvelujen kustannusten korvaaminen laajennetaan 10 %:n työkyvyttömyysasteen omaaville sotainvalideille. Näin poistetaan se epäkohta, että muutoin toimivassa järjestelmässä ei enää ole väliinputoajaryhmää.

52. Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v, Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö)

Valtiokonttori esittää, että momentin määräraha olisi määrärahaesityksen 57 000 000 euroa mukainen.

Vuonna 2017 toimii eri puolilla maata yhteensä 22 sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosta, joissa on yhteensä 1 700 hoito- ja kuntoutus-

paikkaa. Sotainvalidien ja heidän aviopuolisoiden kesken jaettuja hoitopäiviä on yhteensä noin 184 700. Sotainvalidien kuntoutuksen ja laitoshoidon hoitopäivien määrä sotainvalidien laitoksissa vähenee edelleen lähivuosina. Vuonna 2013 laitoshoidon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien joukkoa laajennettiin laskemalla laitoshoidon korvattavuuden haitta-aste 25 prosentista 20 prosenttiin.

Sotainvalidien kotona asumista tuetaan esimerkiksi neuvontapalvelun sekä kotiin vietävän kuntoutuksen avulla. Kilpailutuksella sekä laadunkehittämis- ja auditointitoimin hillitään laitosten hoitopäivä- ja hoitokäyntikertahintojen nousua sekä huolehditaan kuntoutus- ja laitoshuoltopalvelujen laatuun liittyvistä tavoitteista. Korvaus käyttökustannuksiin suoritetaan hoitopäivä- ja hoitokäyntikertahinnoista tehtävän sopimuksen perusteella. Valtiokonttori pitää tärkeänä, että määrärahaa saadaan käyttää myös sotainvalidien neuvontapalvelutoimintaan, jonka merkitys on suuri iäkkäiden sota- ja sotilasinvalidien korvaus- ja palveluasioiden hoidossa sekä kotona selviytymisen tuessa.

53. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Valtiokonttori esittää, että momentin määräraha olisi määrärahaesityksen 3 100 000 euroa mukainen.

Vuonna 2017 arvioidaan kuntoutettavan sotainvalidien puolisoita ja vaikeavammaisia sotainvalideja hoitaneita leskiä sekä sotaleskiä noin 2 800. Sotalesket pääsevät kuntoutukseen hakemustensa mukaisesti. Vuonna 2016 avokuntoutuksen enimmäishintaa korotettiin 840 eurosta 870 euroon kuntoutettavaa kohti ja kotikuntoutuksena annettavan avokuntoutuksen enimmäishintaa 1260 eurosta 1305 euroon kuntoutettavaa kohti.
Voimassa olevan sotainvalidien puolisoiden, leskien ja sotaleskien kuntoutustoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan laitoskuntoutuksen pituus on enintään kaksi viikkoa ja päiväkuntoutuksen pituus enintään 15 päivää. Avokuntoutus voi käsittää enintään 15 hoitokerran sarjan.

54. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha)

Valtiokonttori esittää, että momentin määräraha olisi määrärahaesityksen 50 000 euroa mukainen.

Momentin määrärahan mitoituksessa on huomioitu avustusta saavien lukumäärä ja avustuksen vuosittain vahvistettava suuruus. Avustuksensaajien keski-ikä on n. 92 vuotta.

55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Valtiokonttori esittää, että momentin määräraha olisi määrärahaesityksen 3 500 000 euroa mukainen.

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v, Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö)

57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Valtiokonttori esittää, että momenttien 56 (37 688 000 euroa) ja 57 (3 608 000 euroa) määrärahat olisivat määrärahaesityksen mukaiset.

Rintamaveteraanien kuntoutukseen käytettiin vuonna 2015 19 884 876 € . Kunnat palauttivat määrärahasta 230 294 € , joka on 1,2 % jaetusta määrärahasta. Palautunut määräraha käytetään syksyn 2016 lisämäärärahan jaossa. Määräraha on mitoitettu niin, että noin puolet käytetään laitoskuntoutukseen ja puolet avo- ja päiväkuntoutukseen.

Kotona asumista tukeviin palveluihin käytettiin vuonna 2015 11 443 946 euroa. Määrärahasta kunnat palauttivat 629 455 euroa, joka on 5,5 % jaetusta määrärahasta. Palautunut määräraha jaetaan syksyn 2016 lisämäärärahan jaossa.

Vuoden 2016 kuntoutukseen jaettu määräraha on 18 171 081euroa ja kotona asumista tukevien palvelujen määräraha 11 629 455 euroa.

Vuoden 2017 määrärahaa lisätään 20 miljoonalla eurolla. Valtiokonttorin mielestä määrärahan lisäämisellä turvataan se, että mahdollisimman moni veteraani saa palvelutarpeensa mukaiset kuntoutus- ja kotona asumista tukevat palvelut. Valtiokonttori haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että määrärahan käyttö kunnissa on ollut vajaata, kun vuosittain määrärahaa palautuu kunnilta. Siksi on tärkeää varmistaa määrärahojen tehokas käyttö veteraanien hyväksi ja heitä tukien.

Valtiokonttori tulee aktivoimaan kuntatoimijoita osallistumaan toimivien käytäntöjen laajaan käyttöönottoon, joilla tuetaan rintamaveteraanien kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään.

Helsinki, 29.9.2016

Pääjohtaja Timo Laitinen

Apulaisjohtaja Hans Ranta-aho